LENİN

"RABOCHAYA GAZETA"YA MAKALELER

★ Yazı Kuruluna Mektup
★ Programımız ★ Acil Görevimiz
★ Acil Bir Sorun

YENİ GÜN YAYINLARI

V.İ.Lenin

★

"Rabochaya Gazeta"ya Makaleler

İÇİNDEKİLER

5 Yazı Kuruluna Mektup

8 Programımız

13 Acil Görevimiz

19 Acil Bir Sorun

Raboçhaya Gazeta Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Birinci Kongresi tarafından Partinin resmi yayın organı olarak kabul edildi. 1899'da gazetenin yeniden yayınlanması çabasına girişildi ve Yazı Kurulu Lenin'e editör olmasını önerdi. Daha sonra Yazı Kurulu bu öneriyi değiştirerek Lenin'e işbirliği yapan yazar olmasını önerdi. Öneri Lenin tarafından kabul edildi.

Lenin bu kitapçıktaki dört makaleyi 1899 yılında Sibirya'da sürgünde yazdı. Raboçhaya Gazeta'nın yayına başlaması gerçekleşemediği için makaleler yayınlanamadılar.

Yazı Kuruluna Mektup, Programımız, Acil Görevimiz ve Acil Bir Sorun Lenin Toplu Eserler'in İngilizce baskısının 4. Cild'indenTürkçeye çevrilmişlerdir. Bu çeviriler ilk kez Kurtuluş Sosyalist Dergi'nin 33. ve 34. sayılarında yayınlanmışlardır.

YAZI KURULUNA MEKTUP

Sevgili yoldaşlar,

Talebinize karşılık olarak, gazete için üç yazı gönderiyorum, ve genelde işbirliğimle veözelde de aramızdaki ilişkiler üzerine birkaç kelime söylemeyi elzem addediyorum.

Daha önceki haberleşmelerimizden anlamıştım ki, bir yayınevi kurmak ve benden de, yayınlanmak üzere bir seri sosyal demokrat broşür yazmamı istiyordunuz.

Şimdi görüyorum ki durumlar değişti, bir gazetenin yayınına başlamakta olan yazı kurulunuzu kurmuşsunuz ve beni de işbirliğine davet ediyorsunuz.

Söylemeye gerek yok ki, bu öneriyi de içtenlikle kabul ediyorum.Fakat, böyle yaparken, şunu da ifade etmeliyim ki, başarılı bir işbirliğinin *sadece aşağıdaki hususlarda* mümkün olabileceğini zannediyorum. 1) Elyazmaları ile ilgili kararlar hakkında (kabul edildiği, reddedildiği, değiştirildiği) ve *firmanızın bütün yayınları* hakkında *haberdar edilmesi gereken* işbirliği yapan yazar ile *düzenli* ilişkiler; 2) Yazılarım özel bir mahlas ile imzalanmalı (size gönderdiğim isim kayıp olmuş ise siz bir tane seçiniz); 3)teorik sorunları, acil pratik görevleri, gazetenin (ve broşürler serisinin) amaçları ve karakterlerini kapsayan temel konulardaki görüşler üzerinde, yazı kurulu ve işbirliği eden yazar arasında fikir birliği.

Yazı Kurulunun bu noktalarda benimle anlaşacaklarını umarım ve aramızda mümkün olabilecek anlaşmayı en kısa zamanda hayata geçirmek için, üçüncü şarttan dolayı ortaya çıkabilecek sorunlar üzerinde kaba hatları ile biraz daha duracağım.

"Eski akımı güçlü" bulduğunuz ve Bernsteincılığa ve Rusya'daki yankılarına karşı özel bir polemiğe gerek olmadığını düşündüğünüz doğrultusunda bilgi sahibi oldum. Bu görüşü çok iyimser buluyorum. Bernstein'in Rus Sosyal Demokratlarının çoğunluğunun kendisi ile aynı fikirde olduğu doğrultusundaki açıklaması; "eski akımın" kurucusu, temsilcisi ve en sadık savunucusu olan Emeğin Kurtuluşu Grubu ile yurtdışındaki "genç" sosyal demokratlar arasındaki ayrılık; "yaygın" politik görevlere karşı başkaldırmak, küçüksorunları ve amatör çalışmayı mabut derecesine yükseltmek, "devrimci teorileri" kaba iztihzalarla cilalamaya çalışmak (No. 7, "Geçerken") için Raboçhaya Mysl'ın birkaç söz söyleyebilme doğrultusunda gösterdiği nafile çaba; son olarak, Legal Marksizm yazınındaki mutlak düzensizlik ve Bernsteincılığı *modaya uygun* "eleştiri"yi kavramak için bu akımıntemsilcilerinin çoğundaki çılgınca çaba —bütün bunlar, bence, "eski akımın" yeniden kurulmasının ve enerjik bir şekilde savunulmasının gerçek bir aciliyet gösteren bir sorun olduğunu açıklıkla ortaya koymaya hizmet etmektedir.

Yazılardan, gazetenin görevleri ve yayın planı üzerine olan görüşlerimi okuyacaksınız ve ben, bu sorun üzerindeki dayanışmamızın derecesini öğrenmekten çok memnun olacağım (maalesef bu yazılar biraz acele ile kaleme alındı; dağıtılmalarındaki sınırı bilmek benim için çok önemlidir).

Raboçhaya Mysl ile *doğrudan bir polemiğe atılmanın gerekli* olduğunu düşünüyorum, fakat bunun için 1-2, 6 ve 7. sayıları ile *Proletarskaya Borba*'yı elde etmeliyim, en son olarak ismini verdiğim broşüre gazetede gözden geçirmek için ihtiyacım var.

Kendime bir sınır çizmemem gerektiğini yazıyorsunuz. Söz konusu olanınbir gazete olduğunu düşünerek, gazete yazılarını tercih etmeyi ve ilerki bir tarihte yazıları broşüre çevirme hakkımı saklı tutarak, broşür konularını da burada ele almayı düşünüyorum. Yakın gelecekte üzerinde durmayı önerdiğim konular şunlar: 1) Program Taslağı (hemen gönderiyorum); 2) RSDİP'nin gelecek kongresinde tartışılması gereken taktik ve örgütlenme sorunları; 3) İşçilerin ve sosyalistlerin özgürken, hapiste ve sürgündeki davranışlarının kuralları üzerine

—Polonya'lıların ("davranış kuralları"—eğer mümkünse benim için temin ederseniz memnun olurum) broşürünü model alarak; 4) Grevler (a- anlamı, b- grevler üzerine yasalar, c- son yılların birkaç grevinin gözden geçirilmesi); 5)*Kadınlar ve İşçi Sınıfının Davası Üzerine*; ve diğerleri.

Yazı Kurulunun elindeki malzemenin neler olduğunu yaklaşık olarak bilmek istiyorum, ki böylece tekrardan kaçınabileyim ve çoktan "tüketilmiş" konular üzerinde durmayayım.

Yazı Kurulundan aynı kanallarla bir cevap bekleyeceğim. (Grubunuzla bu yolun dışında hiçbir iletişim aracım olmadı ve henüz de yok.)

F.P.

PROGRAMIMIZ

Uluslararası Sosyal - Demokrasi şu an bir ideolojik yalpalama içindedir. Şimdiye dek, Marks ve Engels'in öğrettikleri devrimci teorinin sarsılmaz temelleri olarak görülüyorlardı, ama şimdi heryerden bu öğretilerin yetersiz ve zamanı geçmiş olduğunu ilan eden sesler yükselmektedir. Kendisinin bir Sosyal - Demokrat olduğunu ilan eden ve Sosyal - Demokratik bir organ yayınlamaya niyetlenen herkesin, Alman Sosyal - Demokratlarının kafasını meşgul eden ve yalnızca onları meşgul etmekle kalmayan bir sorun karşısındaki tutumunu kesinlikle belirlemesi gerekmektedir.

Biz tutumumuzu bütünüyle Marksist teoriden yana belirliyoruz: Sosyalizmi bir ütopyadan bir bilime dönüştüren, bu bilim için sağlam bir temel atan, bunu daha da geliştirmek ve her yönüyle mükemmelleştirmek için izlenecek yolu ilk gösteren Marksizm oldu. Emekçinin kiralanmasının, iş - gücünün satın alınmasının, milyonlarca mülksüz insanın bir avuç kapitalist, toprağın, fabrikaların, madenlerin vb. sahipleri tarafından köleleştirilmesini nasıl gizlediğini açıklayarak modern kapitalist gelişmenin, geniş - ölçekli üretimin küçük üretimi ortadan kaldırması ve sosyalist bir toplum sistemini mümkün ve gerekli kılan koşulları yaratması eğilimi gösterdiğini ortaya koydu. Marksizm, bize kökleşmiş adetler, siyasal entrikalar, bulanık yasalar ve karmakarışık öğretilerin siyah örtüsü altından, *sınıf mücadelesini* bütün çeşitlilikleri içerisindeki mülk sahibi sınıflar ile, mülksüzler kitlesi ve bütün mülksüzlerin başındaki *proletarya* arasındaki mücadeleyi çekip çıkarmayı öğretti.

Marksizm, bir devrimci sosyalist partinin görevinin, kapitalistlere ve onların çanak yalayıcılarına, işçilere düşen payı arttırmak için yalvarmak ve komplolar düzenlemek değil, fakat *proletaryanın, nihai amacı siyasi iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi ve sosyalist bir toplumun kurulması olan, sınıf mücadelesini örgütlemek ve bu mücadeleye önderlik etmek olduğunu aydınlığa çıkardı, kavuş · turdu.*

Ve işte şimdi biz soruyoruz: İçinde bulunduğumuz günlerde pek çok gürültü çıkartan ve Alman sosyalisti Bernstein'ın çevresinde toplanmış bulunan çığırtkan "yenilikçiler" tarafından bu teoriye yeni bir şey katılmışmıdır? *Kesinlikle hayır.* Onlar, Marks ve Engels'in bize geliştirmemizi emrettikleri bilimi bir adım olsun ileriye götürmüş değillerdir; onlar, proletaryaya hiç bir yeni mücadele yöntemi öğretmemişlerdir; onlar, geri teorilerden parçalar ödünç alarak ve proletaryaya mücadele teorisini değil teslimiyet · proletaryanın en amansız düşmanlarına, sosyalistleri yemlemek için yeni araçlar aramaktan hiç bir zaman usanmayan hükümetlere ve burjuva partilerine teslimiyet · teorisini vaaz ederek yalnızca ricat etmişlerdir. Rus Sosyal · Demokrasisinin kurucularından ve önderlerinden biri olan Plehanov, Bernstein'ın en son "eleştirisi"ni amansızca eleştirmekte bütünüyle haklıydı; Bernstein'ın görüşleri şimdi, Alman işçileri tarafından da (Hannover Kongresinde) reddedilmektedir.

Bu sözlerin bir suçlama seliyle karşılaşacağını sanıyoruz; sosyalist partiyi, "doğma"dan saptıkları için, her bağımsız görüş için, "batıniler"i kesen bir "müminler tekkesi"ne çevirmek istediğimiz çığlıkları yükselecektir. Bu çok moda ve keskin lafların hepsini biliyoruz. Ne var ki, bunların içinde zerre kadar hakikat ya da anlam bulunmamaktadır. Bütün sosyalistleri birleştiren, onların, bütün inançlarını kendisinden aldıkları, ve mücadele yöntemleri ile eylem araçlarında kendisini uyguladıkları devrimci bir sosyalist teori olmaksızın güçlü bir sosyalist parti olamaz. Bütün bilginizle doğru olarak gördüğünüz böylesi bir teoriyi temelsiz saldırılara ve kokuşturma girişimlerine karşı savunmak *bütün* eleştiriye karşı olduğunuz anlamına gelmez. Biz Marksın teorisini tamamlanmış ve ihlal edilmez bir şey olarak görmüyoruz; tersine, biz onun yalnızca, eğer hayata ayak uydurmak istiyorlarsa, sosyalistlerin her yönde geliştirmeleri *gereken*, bilimin temel taşını atmış olduğu inancındayız. Biz, Marksın teorisinin *bağımsızca* işlenmesini Rus sosyalistleri için özellikle esas olduğu düşüncesindeyiz; çünkü, bu teori, *özgül olarak* İngiltere'de Fransa'dan farklı, Fransa'da Almanya'dan farklı ve Almanya'da Rusya'dan fark·

uygulanan genel kılavuz ilkelerden başka bir şey sağlamamaktadır. Bunun için biz, gazetemizde teorik sorunlar üzerine makalelere hoşnutlukla yer ayıracağız ve bütün yoldaşları da ihtilaflı noktaları açıkça tartışmaya çağırıyoruz.

Bütün Sosyal - Demokratlar için ortak olan programın Rusya'ya uygulanmasında ortaya çıkan ana sorunlar nelerdir? Bu programın özünü proletaryanın sınıf mücadelesini örgütlemek ve nihai hedefi, siyasal iktidarın proletarya tarafından fethi ve sosyalist bir toplumun kurulması olan bu mücadeleye önderlik olduğunu belirtmiştik. Proletaryanın sınıf mücadelesi ekonomik (işçilerin içinde bulundukları koşulların iyileştirilmesi için tek tek kapitalistlere ya da tek tek kapitalist gruplarına karşı mücadele) ve siyasal mücadeleyi (hükümete karşı, halkın haklarınıngenişletilmesi yani, demokrasi ve proletaryanın siyasal iktidarının genişletilmesi için mücadele) kapsar. Bazı Rus Sosyal - Demokratları (bunlar arasında en çok öne çıkanlar *Raboçhaya Mysl*'i yönetenlerdir) ekonomik mücadeleyi karşılaştırılamayacak kadardaha önemli olarak görür ve siyasal mücadeleyi az çok uzak bir geleceğe havale edecek kadar ileri giderler. Bu bakış açısı korkunç yalnıştır. Bütün Sosyal - Demokratlar işçi sınıfının ekonomik mücadelesini örgütlemenin gerekli olduğunda, işçiler arasında bu temel üzerinde bir ajitasyon sürdürmenin gerekli olduğunda, yani, işçilere işverenlere karşı gün be gün verdikleri mücadelede yardımcı olmanın onların dikkatlerini her baskı olayına ve baskının her biçimine çekmenin ve böylelikle onlara birleşmenin gerekliliğini açıklamanın gerekli olduğunda hem fikirdirler. Ama, siyasal mücadeleyi, ekonomik mücadeleye feda etmek uluslararası Sosyal - Demokrasinin temel ilkesinden ayrılmak olur, bu bütün bir işçi hareketi tarihinin bize öğrettiği şeyi unutmak demek olur. Burjuvazinin ve ona hizmet eden hükümetin inançlı yandaşları dahi saf ekonomik işçi birlikleri kurmak ve böylelikle işçileri "siyaset"ten, sosyalizmden saptırmak için tekrarlanan girişimlerde dahi bulunmuşlardır. Rus hükümetinin de, sadece, kendilerinin ezildikleri ve haklardan yoksun oldukları gerçeğinden dikkatlerini saptırmak için halka her zaman bir takım önemsiz sus payları, ya da doğrusu, göstermelik sus payları verirken yaptığı gibi, buna benzer bir şeylere girişmesi oldukça mümkündür. İşçiler serbestçe toplanma ve dernek kurma hakkına sahip olmadıkça, kendi gazetelerine sahip olmadıkça ve (Türkiye ile Rusya dışında) bütün Avrupa ülkeleri ve Almanya'da olduğu gibi ulusal meclislere kendi temsilcilerini gönderme hakkına sahip olamadıkça hiç bir ekonomik mücadele işçilere her hangi bir kalıcı iyileştirme sağlaya-

maz, hatta, bu mücadele geniş ölçekde sürdürülemez bile. Ama bu hakları kazanmak için bir *siyasal mücadele* yürütmek gereklidir. Rusya'da yalnızca işçiler değil bütün yurttaşlar siyasal haklardan yoksundur. Rusya mutlak ve sınırsız bir monarşidir. Çar tek başına kanunlar yürürlüğe sokar memurlar atar ve onları denetler. Bu nedenle, Rusya'da, sanki, Çar ve Çarlık hükümeti bütün sınıflardan bağımsızmış ve hepsine eşit muamele edermiş *gibi görünür*. Ama *gerçekte* ise, bütün memurlar özellikle mülk sahibi sınıflardan seçilmektedir ve hepside bakanları kendi çaldıkları havada oynatan ve ne isterse elde eden büyük kapitalistlerin etkisi altındadırlar. Rus işçi sınıfı iki katlı bir boyunduruk altındadır; hem kapitalistler ve toprak sahipleri tarafından soyulup yağmalanır, hem de, onlara karşı savaşmasını engellemek için polis elini kolunu bağlar, ağzına tıkaç sokar ve halkın haklarını savunmak için yapılan her girişim kıyıma uğratılır. Bir kapitaliste karşı yapılan her grev askerin ve polisin işçilerin üzerine salınmasına yol açar. Her ekonomik mücadele zorunlu olarak bir siyasal mücadele haline gelir ve Sosyal - Demokrasinin de bunların ikisini biribirine, çözülemez bir biçimde, *proletaryanın tek bir sınıf mücadelesi* olarak birleştirmesi gerekir. Böylesi bir mücadelenin ilk ve en başta gelen hedefi siyasal hakların ele geçirilmesi, *siyasal özgürlüğün ele geçirilmesi* olmalıdır. Eğer St. Petersburg işçileri tek başlarına, sosyalistlerden azıcık yardım görerek, süratle hükümetten bir taviz koparmayı - iş gününün kısaltılması yasasının benimsenmesi- başarmışlarsa, o zaman, tek bir Rus Sosyal - Demokrat partisi tarafından önderlik edilen Rus işçi sınıfı bir bütün olarak, ısrarlı bir mücadele içinde, bununla karşılaştırılamayacak kadar önemli tavizleri elde edebilecektir.

Rus işçi sınıfı, başka hiç bir sınıf yardımına koşmasa bile kendi ekonomik ve siyasal mücadelesini tek başına açmaya muktedirdir. Ama siyasal mücadelede işçiler tek başlarına değillerdir. Halkın haklardan topyekun yoksunluğu ve başı bozuk memurların vahşi yasa tanımazlıkları, özgür düşüncenin ve özgür konuşmanın baskı altına alınmasına teslim olmayan bütün onurlu eğitilmiş insanların öfkesini uyandırmaktadır; bunlar baskı altında tutulan Polonyalıların, Finlerin, Yahudilerin ve Rus dinsel mezheplerinin öfkesini uyandırmaktadır; bunlar, küçük tüccarların, imalathane sahiplerinin, hiç bir yerde memurların ve polisin eziyetlerinden kurtulamayan köylülerin öfkesini uyandırmaktadır. Bu grupların hepsi de tek başlarına kararlı bir siyasal mücadeleyi sürdürme yeteneğinden yoksundurlar. Ama işçi sınıfı bu mücadelenin sancağını yükselttiğinde, her yandan destek görecektir. Rus sosyal demokrasisi halkın hakları için bütün savaşların, bütün de-

mokrasi savaşçılarının başına geçecek ve yenilmez olduğunu gösterecektir.

Bunlar bizim temel görüşlerimizdir ve biz bunları gazetemizde her bakımdan sistematik olarak geliştireceğiz. İnanıyoruz ki, bu şekilde Rus Sosyal Demokratik İşçi Partisi'nin yayınlanan *Manifesto*'sunda gösterdiği yolda yürüyor olacağız.

ACİL GÖREVİMİZ

Rus işçi hareketi bugün bir geçiş döneminde yol almaktadır. Batı bölgesinde, St. Petersburg'da, Moskova'da, Kiev'de ve öteki kentlerdeki Sosyal Demokrat işçi örgütlerinin başardıkları harika başlangıç (1898 baharında) Rus Sosyal Demokratik İşçi Partisi'nin kuruluşu ile tamamlanmıştı. Rus Sosyal Demokrasisi, şimdilik, ileriye doğru bu muazzam adımı atarken sanki bütün gücünü tüketmiş ve ilk baştaki, ayrı ayrı yerel örgütlerin tecrit edilmiş işleyişine geri dönmüş gibi görünüyor. Partinin varlığı sona ermemiş, yalnızca, güç toplamak ve bütün Rus Sosyal Demokratlarının birleştirilmesini sağlam bir temel üzerine yerleştirmek için kendi içine çekilmiştir. Bu birliği gerçekleştirmek, bunun için uygun bir biçim geliştirmek ve dar yerel tecrit olmuşluktan bütünüyle kurtulmak —işte Rus Sosyal Demokratlarının acil ve hemen önlerinde duran görev budur.

Hepimiz, görevimizin proletaryanın sınıf mücadelesinin örgütlenmesi olduğunda hemfikiriz. Fakat, bu sınıf mücadelesi nedir ? Tek bir fabrikanın ya da, sanayinin tek bir dalının işçileri işverenlerine karşı mücadeleye girerlerse bu sınıf mücadelesi olur mu? Hayır, bu, yalnızca onun cılız bir tohumudur. İşçilerin mücadelesi, ancak, tüm ülkedeki, bütün işçi sınıfının en önde gelen temsilcilerinin hepsinin kendilerinin tek bir işçi sınıfı olduklarının bilincine vardıkları ve yalnızca tek tek işverenlere değil, *bütün* kapitalistler *sınıfı*na ve bu sınıfı

destekleyen hükümete karşı yönelen bir mücadele açtıklarında, bir sınıf mücadelesi haline gelir. Ancak, tek bir işçi, kendisinin bütün bir sınıfın üyesi olduğunun farkına vardığında, ancak, kendisinin tek tek işverenlere ve tek tek hükümet görevlilerine karşı gün be gün verdiği mücadelenin bütün burjuvaziye ve bütün hükümete karşı bir mücadele olduğunu idrak ettiğinde, onun mücadelesi, bir sınıf mücadelesi haline gelir. "Her sınıf mücadelesi, bir siyasi mücadeledir" -Marks'ın bu sözleri, işçilerin işverenlere karşı her mücadelesinin *her zaman* bir siyasal mücadele olması gerektiği anlamında anlaşılmamalıdır.Bu sözler, işçilerin kapitalistlere karşı mücadelesinin bir *sınıf* mücadelesi haline geldiği *nisbette* kaçınılmaz olarak bir siyasal mücadeleye *dönüşeceği* anlamında anlaşılmalıdır. İşçileri örgütleyerek, onlar arasında propaganda ve ajitasyon yürüterek, onların kendilerini ezenlere karşı kendiliğinden mücadelelerini bütün bir sınıfın mücadelesi haline, belirli bir siyasal *parti*nin, belirli siyasal ve sosyalist idealler uğruna mücadelesine *dönüştürmek* Sosyal Demokratların görevidir. Bu, tek başına yerel faaliyet ile erişilemeyecek olan birşeydir.

Yerel Sosyal Demokratik faaliyet ülkemizde hayli yüksek bir düzeye erişmiştir. Sosyal Demokratik fikirlerin tohumları bütün Rusya'ya yayılmıştır; işçi bildirileri —Sosyal Demokratik edebiyatın en ilk biçimi— St. Petersburg'dan Krasnoyarsk'a, Kafkaslardan Urallara kadar bütün Rusya işçileri tarafından bilinmektedir. Şimdi olmayan tek şey, bütün bu yerel faaliyetin *tek* bir partinin faaliyeti olarak birleştirilmesidir. Bizim başlıca geriliğimiz, yenmek için bütün enerjimizi hasretmemiz gereken şey, yerel faaliyetin dar "amatörce" karakteridir. Bu amatörce karakterden ötürü, Rusya'daki işçi hareketinin birçok görünümü, salt yerel olayalar olarak kalmakta ve Rus Sosyal Demokrasisinin bütününün birer örneği, bütün Rus işçi sınıfı hareketinin bir aşaması olarak önemlerinden pek çok şey yitirmektedirler.Bu amatörlük yüzünden, bütün Rusya'da çıkarlarının ortak olduğu bilinci, işçilere yeterince aşılanamakta, onlar mücadelelerini, Rus sosyalizmi ve Rus demokrasisi ülküsü ile yeterince bağlayamamaktadırlar. Bu amatörlük yüzünden yoldaşların teorik ve pratik sorunlar üzerine sahip oldukları değişik görüşler merkezi bir yayın organında açıkça tartışılamamakta, bu tartışmalar ortak bir program ortaya çıkarmakta ve Parti için ortak taktikler yaratma ereğine hizmet etmemekte, dar inceleme çerçevesi içinde kaybolmakta ya da yerel ve rastlantısal

özgüllüklerin aşırı ölçüde abartılmasına yol açmaktadır. Amatörlüğümüze son vermeliyiz ! *Ortak eyleme* girişmek, ortak bir Parti programının ortaya çıkarılmasını sağlamak, Parti taktiklerimizin ortaklaşa tartışılması için yeterince olgunlaşmış bulunuyoruz.

Rus Sosyal Demokrasisi eski devrimci ve soyalist teorileri eleştirmek bakımından çok şey yapmıştır: kendisini yalnızca eleştirmek ve teori yapmakla kısıtlamamış, programının havada durmadığını, halk arasındaki, yani fabrika proletaryası arasındaki, geniş kendiliğinden hareketin taleplerine cevap verdiğini göstermiştir. Şimdiyse, bunun ardından gelen, çok güç, ama çok önemli adımı atması gerekmektedir —hareketin bizim koşullarımıza uyarlanmış bir örgütlenmesini ortaya çıkartmak. Sosyal Demokrasi kendini, işçi sınıfı hareketine basit bir şekilde hizmet etmekle sınırlamaz: O (Karl Kautsky'nin *Komünist Manifesto*'nun temel fikirlerini tekrarladığı tanımını kullanacak olursak) *"sosyalizm ve işçi sınıfı hareketinin birleştirilmesi"*'ni temsil eder; Sosyal Demokrasinin görevi, belirli sosyalist ülküleri, işçi sınıfının kendiliğinden hareketine götürmek, bu hareketi, çağdaş bilimin düzeyine erişmiş olması gereken sosyalist inançlarla bağlamak, sosyalizme erişmenin bir aracı olarak demokrasi uğruna düzenli siyasal mücadele ile bu hareketi birleştirmek —tek bir kelime ile, bu kendiliğinden hareketi, *devrimci partinin* faaliyetiaracılığıyla yıkılmaz tek bir bütün haline sokmaktır. Batı Avrupa'daki sosyalizm ve demokrasi tarihi, Rus devrimci hareketinin tarihi, işçi sınıfı hareketimizin tecrübesi— işte, Partimiz için bir amaca yönelik örgütlenme ve bir amaca yönelik taktikler ortaya çıkarmada üzerinde durup incelememiz gereken *malzeme* budur. Bununla birlikte bu malzemenin "tahlili"nin bağımsız olarak yapılması gerekmektedir, çünkü, hiç bir yerde hazır olarak bulunabilecek modeller yoktur. Bir yandan, Rus işçi sınıfı hareketi Batı Avrupa'dakinden oldukça farklı koşullar altında varlığını sürdürmektedir. Bu konuda hayale kapılmak kadar tehlikeli birşey olamaz. Öte yandansa, Rus Sosyal Demokrasisi Rusya'daki eski devrimci partilerden öz bakımından tamamen farklıdır, öyle ki, eski Rus ustalardan devrimci tekniği ve gizli örgütlenmeyi öğrenmek gerekliliği (bu gerekliliği kabul etmekte zerre kadar tereddüt etmiyoruz) hiçbir şekilde bizi bunları eleştirel bir tarzda değerlendirme görevimizden ve kendi örgütlenmemizi bağımsız olarak ortaya çıkarmaktan alakoymamalıdır.

Böylesi bir görevin sunuluşunda belli başlı iki soru, özellikle ve ısrarlı bir biçimde öne çıkmaktadır: 1) Sosyal Demokratik faaliyet için topyekun özgürlük ihtiyacı, tek —ve dolayısıyla merkeziyetçi— bir partinin kurulması ihtiyacıyla nasıl birleştirilmelidir? Sosyal Demokrasi gücünü, kendini, muhalif sınai merkezlerde farklı zamanlarda farklı biçimlerde açığa vuran kendiliğinden işçi hareketinden alır; yerel Sosyal Demokratik örgütlerin faaliyeti bütün Parti faaliyetinin *temeli*dir. Bununla birlikte, eğer bu, tecrit edilmiş "amatörler"in faaliyeti ise, o zaman, kesinlikle söylemek gerekir ki, bu faaliyete, proletaryanın *sınıf* mücadelesinin örgütü ve önderliği olmadığından Sosyal Demokratik denemez. 2) Sosyal Demokrasinin, siyasal özgürlük için mücadeleyi başlıca ereği haline getiren devrimci bir parti olma uğraşı ile, siyasal komploların örgütlenmesini kararlı bir biçimde reddedişini, (p. B. Akselrod tarafından doğru bir biçimde işaret edildiği gibi) "işçileri barikatlara çağırma"yı kararlılıkla reddedişini, ya da genel olarak bir devrimci grubu tarafından düşünülmüş, hükümete şu ya da bu, saldırı "planı"nı işçilere zorlamayı reddedişini nasıl birleştirebiliriz ?

•

Rus Sosyal Demokrasisi bu soruların *teorik* çözümünü sağlamış olduğunainanmak için her hakka sahiptir; bunun üzerine eğilmek, "Programımız" makalesinde söylenmiş olanları tekrarlamak anlamına gelirdi. Şimdi söz konusu olan bu sorunların *pratiksel* çözümü meselesidir. Bu, tek bir kişi ya da tek bir grup tarafından sağlanabilecek bir çözüm değildir; bu ancak, bir bütün olarak Sosyal Demokrasi'nin örgütlü faaliyeti ile sağlanabilir. İnanıyoruz ki, anın en acil görevi bu sorunlarınçözümünü yerine getirmekten ibarettir, bu maksatla da hemen önümüzdeki hedefin *düzenli olarak çıkacak ve bütün yerel gruplarla yakın bağlara sahip bir Parti organının kurulması* olması gerekmektedir. İnanıyoruz ki, önümüzdeki dönemin tümü boyunca Sosyal Demokratların*bütün* faaliyetinin bu amaca yönelmesi gerekmektedir. Böyle bir organ olmaksızın, yerel faaliyet, dar "amatörce" bir faaliyet olarak kalacaktır. Partinin oluşumu —eğer bu Partinin belirli bir gazetede doğru olarak tanıtılması örgütlenmeyecek olursa— belli bir dereceye kadar laftan ibaret kalacaktır. Merkezi bir organ tarafından birleştirilmeyen bir ekonomik mücadele bütün Rus proletaryasının *sınıf* mücadelesi haline gelemez. Eğer, Parti, bir bütün olarakbütün siyasal sorunlar üzerine görüş belirtemez ve mücadelenin muhtelif görünümlerine yön veremezse siyasal bir mücadeleyi yürütmek olanak-

sızdır. Devrimci güçlerin örgütlenmesi ve disipline edilmesi ve devrimci tekniğin geliştirilmesi; bütün bu sorunların merkezi bir organda tartışılması yapılmadıkça, *işlerin yürütülmesi için* belirli *biçimlerin* ve *kuralların* kollektif olarak ortaya çıkarılması gerçekleştirilmedikçe, her Parti üyesinin —merkez organ aracılığıyla— bütün Parti'ye karşı *sorumluluğu* yerleştirilmedikçe, olanaksızdır.

Bütün, Parti güçlerinin —bütün yazın güçlerinin, bütün örgütsel yeteneklerin, bütün maddi kaynakların vb.— bütün Parti'nin organının kurulması ve doğru bir biçimde yürütülmesi üzerine toplanmasının gerekliliğinden söz ederkenbir an için olsun, öteki faaliyet biçimlerini —yani, yerel ajitasyon, gösteriler, boykot, casusların cezalandırılması, burjuvazinin ve hükümetin tek tek temsilcilerine karşı sert kampanyalar, protesto grevleri, vb., vb.— geriye atılmasını düşünüyor değiliz. Tersine, şuna eminiz ki, bütün bu faaliyet biçimleri Parti'nin faaliyetinin *temelini* oluşturmaktadır, ama, bunların tüm Parti'nin bir organı aracılığıyla birleştirilmesi *olmaksızın*, devrimci mücadelenin bu biçimleri *önemlerinin onda dokuzunu yitirirler;* ortak Parti tecrübesinin yaratılmasına, Parti geleneklerinin ve sürekliliğin yaratılmasına götürmezler. Parti organı, böylesi faaliyetlerle rekabet etmekten uzak, bu faaliyetinyaratılmasına, bütünleşmesine ve sistemleşmesine muazzam etkide bulunacaktır.

Bütün güçlerin düzenli olarak çıkan ve düzenli olarak ele ulaşan bir organın kurulması üzerine teksif edilmesi gerekliliği, Rus Sosyal Demokrasisinin öteki Avrupa ülkelerindeki Sosyal Demokrasiye ve eski Rus devrimci pratiklerine kıyasla kendi özgül durumundan ortaya çıkmaktadır. Gazetelerden ayrı olarak, Almanya, Fransa vb. işçileri faaliyetlerinin kamuya gösterilmesi, hareketin örgütlenmesi için başka pek çok araca sahiptirler —parlamenter faaliyet, seçim ajitasyonu, halk toplantıları, yerel (kırsal ya da kentsel) kamu idaresine katılma, sendikaların (meslek ya da işkolu) açık yönetimi vb., vb. *Bütün bunların yerine*, evet bunların *hepsinin* yerine, —siyasal özgürlüğü kazanıncaya kadar— kendisi olmaksızın bütün işçi sınıfı hareketinin geniş bir örgütlenmesinin olanaksız olduğu, devrimci bir gazetenin bize hizmet etmesi gerekmektedir. Biz komplolara inanmıyoruz, hükümeti yıkmak için bireysel devrimci cüretkarlığı reddediyoruz; Alman Sosyal Demokrasisinin savaşçısı Liebknecht'in sözleri bizim faaliyetlerimizin parolasıdır: *"Studieren, propagandieren, organisieren"* —öğ-

renin, propaganda edin, örgütleyin— ve bu faaliyetin ekseni ancak *Parti'nin organı* olabilir ve olmalıdır.

Fakat, böylesi bir organın düzenli ya da az çok kalıcı olarak kuruluşu mümkünmüdür ve mümkünse hangi koşullar altında ? Bu meseleyi gelecek sefer ele alacağız.

ACİL BİR SORUN

Daha önceki makalede hemen önümüzdeki görevin, düzenli olarak çıkan ve elden dağıtılan bir Parti organının kurulması olduğunu söylemiş ve bu hedefe erişmenin nasıl ve hangi koşullar altında mümkün olabileceği sorusunu ortaya atmıştık. Bu sorunun daha önemli yanlarını inceleyelim.

İleri sürülebilecek başlıca itiraz, bu maksada erişilebilmesinin *ilk önce* yerel grup faaliyetinin gelişmesini gerektirdiğidir. Biz, bu oldukça yaygın görüşün aldatıcı olduğu kanısındayız. Parti organını ve buradan çıkartılacağı gibi Partinin kendisini kurmaya ve bunları sağlam bir temel üzerine yerleştirmeye hemen girişebiliriz ve girişmemizde gerekir. Böylesi bir adım için esas olan koşullar şu anda vardır: Yerel Parti faaliyeti yürütülmektedir ve açıkça görülmektedir ki, derin kökler salmıştır; çünkü, giderek sıklaşan yıkıcı polis saldırıları sadece kısa süren kesintilere yol açmaktadır; taze güçler savaşta düşenlerin yerini hızla doldurmaktadır. Parti yalnızca yurt dışında değil Rusya içinde de yayımcılık ve yazın güçleri için kaynaklara sahiptir. Dolayısıyla, mesele, *zaten yürütülmekte olan* çalışmanın "amatör" usullerle mi sürdürüleceği yoksa tek bir partinin çalışması halinde ve bütünlüğü içerisinde tek bir ortak organda mı yansıtılacağıdır.

İşte burada hareketimizin en acil sorununa, en hassas noktasına geliyoruz: *Örgütlenme.* Devrimci örgütlenme ve disiplinin geliştirilmesi yeraltı tekniğimizin mükemmelleştirilmesi mutlak birer gerekliliktir. Açıkça kabul etmemiz gerekir ki, bu bakımdan eski Rus devrimci partilerinin gerisindeyiz ve bütün çabamızı onları yakalamak ve geçmeye yöneltmemiz gerekiyor. Geliştirilmiş örgütlenme olmaksızın genel olarak işçi sınıfı hareketimizde hiçbir ilerleme olamaz ve özal olarakda düzenli olarak çalışan bir organı olan etkin bir parti kurulamaz. Bu, işin bir yanı. Öte yandan, varolan parti organları (gazeteler kadar, kurumlar ve gruplar olarak da organlar) örgütlenme sorunlarına daha çok dikkat sarfetmeli ve yerel gruplar üzerinde bu bakımdan etkide bulunmalıdırlar.

Yerel, amatörce faaliyet her zaman aşırı kişisel ilişkilere, inceleme çevresi yöntemlerine yol açar ve biz de bugünkü çalışmamız için artık çok daralmış olan ve güçlerin haddinden fazla harcanmasına yol açan inceleme çevresi aşamasından çıkmış bulunuyoruz. Ancak tek bir parti halinde kaynaşmak, kayıpları azaltmak ve otokratik yönetimin baskısına ve çılgınca kıyımlarına karşı güvenilir bir siper inşaa edebilmek için erişmemiz gerekli olan iş bölümü ilkelerini ve güçlerden tasarruf etmeyi ele alıp gözetmemizi mümkün kılacaktır. Karşımızda, Rus "yeraltı"nın geniş alanlarında gizlenmiş cılız sosyalist gruplarının karşısında en güçlü modern devletin sosyalizm ve demokrasiyi ezmek için bütün gücünü sarfeden devasa makinesi durmaktadır. Sonunda bu polis devletini yıkacağımıza inanıyoruz, çünkü toplumumuzun bütün sağlam ve gelişen güçleri demokrasi ve sosyalizmden yanadır; ama hükümete karşı sistematik bir mücadele yürütmek için devrimci örgütlenmeyi, disiplini ve yeraltı çalışması tekniğini en yüksek mükemmellik derecesine çıkartmamız gerekir. Tek tek parti üyelerinin ya da ayrı ayrı üye gruplarının Parti çalışmasının farklı yanları üzerinde uzmanlaşmaları esastır kimisi edebiyatın çoğaltılmasında, ötekiler sınır ötesi taşımada, bir üçüncü kategori bunların Rusya'da dağıtılmasında, dördüncü biri kentlerdeki dağıtımda, bir beşinci gizli buluşma yerlerinin düzenlenmesinde, bir altıncısı fonlar toplanmasında, yedinci biri haberleşmenin ve bütün istihbaratın teslim alınmasında, sekizincisi ilişkilerin korunmasında, vb. vb. Bu türden uzmanlaşmanın daha çok kendine hakimiyeti, mütevazı, görünmeyen

günlük çalışmaya kendini hasretmede daha büyük bir yeteneği, inceleme çevrelerindeki bilinen çalışmadakinden çok daha büyük gerçek kahramanlığı gerektirdiğini biliyoruz.

Rus sosyalistleri ve Rus işçi sınıfı zaten kahramanca niteliklerini ortaya koymuşlardır ve genel olarak insan darlığından yakınmak da bir günah olur. Çalışan gençliğin arasında demokrasi ve sosyalizm fikirlerine karşı tutkulu ve denetlenemez bir coşkunluğun bulunduğu gözlenmiş olmalıdır ve hapishanelerin ve sürgün yerlerinin kalabalıktan dolup taşmasına karşın aydınlar arasından işçilere yardımcılar gelmeye devam etmektedir. Eğer devrimci davanın bütün bu gönüllüleri oranında, daha sıkı bir örgütlenmenin gerekli olduğu fikri geniş ölçüde yayılacak olursa, düzenli olarak yayınlanan ve ele geçen bir Parti gazetesi bir düş olmaktan çıkar. Bu plânın başarısı için gerekli olan koşullardan birini —gazetenin heryerden düzenli olarak haber ve öteki malzeme ile donatılmasının sağlanması— ele alalım. Tarih, devrimci hareketimizin her yeniden kabarışında, böyle bir amaca erişilmesinin, yurtdışında yayınlanan gazeteler bakımından bile olsa mümkün olduğunu göstermemişmidir? Eğer çeşitli yörelerde çalışmakta olan Sosyal Demokratlar Parti gazetesini *kendi* gazeteleri olarak kabul eder ve onunla düzenli temas sürdürmeyi gözetirlerse, sorunlarını ve bütün hareketin onun içinde yansıtılmasını başlıca görevleri olarak görürlerse, gazeteyi hareket hakkında tam istihbaratla donatmayı sağlamak oldukça mümkün olacaktır, yeterki, gizliliği korumanın çok karmaşık olmayan yöntemleri, gözden kaçırılmasın. Sorunun öteki yanı, gazetenin düzenli olarak Rusya'nın her tarafına yetiştirilmesi, çok daha güç; Rusya'daki devrimci hareketin daha önceki biçimleri içinde, gazetelerin, bu ölçüde kitleleri amaçlamadıkları bir dönemde olduğundan daha güçtür. Bununla birlikte, Sosyal Demokratik gazetelerin amaçları onların dağıtımını kolaylaştırmaktadır. Gazetelerin düzenli olarak ve büyük miktarlarda ulaştırılmaları gereken başlıca yerler sınai merkezler, fabrika köyleri ve kasabaları, büyük kentlerin fabrika bölgeleri vb.'dir. Böylesi merkezlerde nüfus hemen hemen bütünüyle işçi sınıfındandır; aslında böylesi yerlerdeki işçi vaziyete hakimdir ve polisi atlatmanın yüzlerce yolunu bilir; bu olağanüstü faaliyetlerinden dolayı civardaki fabrika merkezleri ile ilişkileri çok mükemmeldir. Sosyalistlere karşı İstisnai Yasa

zamanında (1878-90) Alman siyasi polisi Rus polisinden daha kötü değil muhtemelen daha iyi faaliyet gösteriyordu, ne var ki, Alman işçileri örgütlülükleri ve disiplinleri sayesinde, haftalık illegal gazeteyi düzenli olarak sınır ötesinden taşımayı ve bunları bütün abonelerin adreslerine ulaştırmayı sağlamışlardı, o kadar ki, bakanlar bile Sosyal Demokrat postaya ("kızıl posta") hayran kalamamazlık edemiyorlardı. Biz, elbette, böylesine başarılar düşlemiyoruz ama, eğer çabalarımızı buna yöneltirsek, parti gazetemizin yılda en az oniki kere çıkmasını ve sosyalizmin kendilerine erişmiş olduğu bütün işçi gruplarının bulunduğu, hareketin bütün ana merkezlerine ulaştırılmasını sağlayabiliriz.

Uzmanlaşma sorununa tekrar dönecek olursak bunun yetersizliğinin kısmen "amatör" çalışmanın hakim olmasından ve kısmen de sosyal demokrat gazetelerimizin örgütlenme sorunlarına genellikle pek az dikkat göstermelerinden ötürü olduğunada dikkat çekmemiz gerekir.

Ancak ortak bir parti organı kurulması, devrimci faaliyetin "belirli bir alanındaki" işçiye kendisinin "sıra" da yürümekte olduğu bilincini, kendi çalışmasının parti için doğrudan doğruya esas olduğu, kendisinin, Rus proletaryasının ve Rus halkının en zalim düşmanının —Rus otokratik yönetiminin— boğazını sıkacak bir ilmek haline gelecek olan zincirin bir halkası olduğu bilincini verebilir. Ancak bu türden bir uzmanlaşmaya sıkı sıkıya bağlanmak, güçlerimizde tasarruf sağlayabilir; böylelikle, yalnızca devrimci çalışmanın her alanındaki işi daha az sayıda insan tarafından yürütmekle kalmayacak, bugünkü faaliyetlerin bazı yanlarını *legal* işler haline getirmek fırsatı da ortaya çıkacaktır. Faaliyetin bu *legalleştirilmesi*, bunun yasa sınırları içinde yürütülmesi Rus sosyalistlerine, Alman Sosyal Demokratlarının baş organı Vorwarts (İleri)'de çok önceleri önerilmiş bulunmaktadır. İnsan, ilk bakışta böyle bir öneriye şaşırabilir, ama aslında bu, üzerinde dikkatle durulmayı hakketmiş bir öneridir. Herhangi bir kentteki yerel bir inceleme çevresinde çalışmış olan hemen herkes kolayca hatırlayacaktır ki, çevrenin uğraştığı pek çok ve değişik işler arasında bazıları kendi içlerinde legaldiler (örneğin, işçilerin durumları üstüne istihbarat toplamak; pek çok sorun üzerine legal edebiyatı araş-

tırmak; belirli türlerden yabancı edebiyatı tartışmak ve gözden geçirmek; belirli türlerden ilişkileri korumak; genel bir eğitim elde etmeleri, fabrika yasalarını incelemeleri için işçilere yardım,vb.). Bu türden işleri özel bir müfrezedeki insanların işi haline getirmek "ateş hattındaki" devrimci ordunun yükünü (onun "savaş potansiyeli'nde" hiçbir düşme olmaksızın) azaltacak ve "yaralananların ve ölenlerin" yerini dolduran yedeklerin gücünü arttıracaktır. Bu, ancak hem aktif üyeler hem de yedekler kendi eylemlerinin partinin ortak organında yansıtıldığını gördükleri ve kendilerinin onunla olan bağlantılarını hissettikleri takdirde mümkün olacaktır. Biz uzmanlaşmamızı hangi dereceye kadar vardırmış olursak olalım, işçilerin yerel toplantıları ve yerel gruplar hiç kuşkusuz her zaman için gerekli olacaklardır; ama bir yandan (polisin eylemi açısından özellikle tehlikeli olan ve çoğu zaman göze alınan tehlikeye deymekten uzak) kitlesel devrimci mitinglerin sayısı önemli ölçüde azalmış olacak, öte yandansa, devrimci çalışmanın muhtelif yanlarının özel işlevleri olarak seçilmiş olması böylesi mitinglerin legal toplantı biçimleri arkasında perdelenmesi için daha büyük fırsatlar sağlayacaktır: eğlenceler, yasaların izin verdiği derneklerin mitingleri ve benzeri III. Napolyon dönemindeki Fransız işçileri ve, Sosyalistlere Karşı İstisnai Yasa zamanındaki Alman işçileri siyasal ve sosyalist toplantılarını gizleyebilmek için mümkün olan bütün yolları bulup çıkarmış değillermiydi? Rus işçileri de aynı şeyleri yapabileceklerdir.

Dahası: ancak daha iyi bir örgütlenme ve ortak bir parti organının kurulması ile sosyal demokratik propaganda ve ajitasyonun muhtevasının bizzat kendisini genişletmek ve derinleştirmek mümkün olacaktır. Buna çok ihtiyacımız var. Yerel çalışmanın her zaman kaçınılmaz olarak yerel özgürlüklerin abartılmasına yol açacaktır....(*) Bu aynı zamanda ileri bir demokratik organ olacak olan bir merkezi organ olmaksızın olanaksızdır. Ancak o zaman sosyal demokrasiyi demokrasinin öncü savaşçısına dönüştürme *çabamız*, *gerçeklik* haline gelecektir. Biz de, ancak o zaman belirli siyasal taktikleri ortaya çıkarmaya muktedir olacağız. Sosyal demokrasi

(*) El yazmasının bu kısmı mevcut değil-Yayımcı

"tek bir gerici kitle" teorisini reddetmiştir. Sosyal demokrasi gerici sınıflara karşı ilerici sınıfların desteğinden yararlanmayı en önemli siyasal görevlerinden biri olarak görmektedir. Örgütlenmeler ve yayınlar özellikleri bakımından yerel olarak kaldıkları sürece bu görevin yerine getirilmesi çok zordur: işler tek tek "liberaller" ile olan ilişkilerden ve onlardan güç bela elde edilen çeşitli "yardımlar"dan ileriye geçemez. Ancak siyasal mücadele ilkelerini tutarlı olarak uygulayan ve demokrasi bayrağını yüksekte tutan bir ortak parti organı bütün militan demokratik unsurları kendi yanına kazanabilecek ve Rusyanın bütün ilerici güçlerini siyasal özgürlük uğruna mücadelede kullanabilecektir. Ancak o zaman, biz işçilerin polise ve devlet yetkililerine karşı için için yanan boğucu öfkelerini otokratik yönetime karşı bilinçli bir öfkeye ve işçi sınıfı ile bütün Rus halkının hakları için sonuna kadar giden bir mücadeleyi sürdürme kararlılığına çevirebiliriz! Modern Rusyada bu temel üzerine inşa edilmiş olan, sımsıkı örgütlenmiş bir devrimci partinin en büyük güç olduğunu herkes görecektir!

Daha sonraki sayılarda Rus Sosyal Demokratik İşçi Partisi'nin program taslağını yayınlayacak ve muhtelif örgütsel sorunların daha ayrıntılı bir tartışmasına girişeceğiz.

Birinci baskı:
Kurtuluş Sosyalist Dergi, Sayı 33 (Eylül 1979) ve 34 (Ekim 1979)

İkinci baskı:
YENİ GÜN YAYINLARI
Ağustos 1985

YENİ GÜN YAYINLARI
BM Box 5737, London WC1N 3XX, İNGİLTERE

Dizildiği Yer:
İstanbul Graphics, 52 Acre Lane, London SW2

2.00 DM
2.00 Gulden
5.00 FF
.50 pence